

A serene landscape with a river, a tree, and a sunset sky. The text is overlaid on this background.

Saldūdeņu apsaimniekošanas plānošana Latvijā

SIA Saldūdeņu risinājumi

Linda Puncule

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Kas notiek publiskajos ūdeņos?

Revīzijā konstatētais liecina, ka ūdeņu pārvaldība, tajā skaitā apsaimniekošana, ir nesakārtota un netiek veikta atbilstoši labas pārvaldības principiem. Publisko ūdeņu pārvaldības un apsaimniekošanas jomā ir daudz iesaistīto pušu – valsts institūcijas, pašvaldības, NVO, fiziskas un juridiskas personas –, tādējādi publisko ūdeņu apsaimniekošanas institucionālā struktūra ir sadrumstalota.

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

VK būtiskākie ieteikumi

- attīstības plānošanas dokumentu pilnveidošana;
- nepieciešamība plašāk iesaistīties ūdeņu kvalitātes uzlabošanā;
- iekšējo dokumentu un procedūru pilnveidošanu vai jaunu izstrādāšana;
- informācijas pieejamības nodrošināšana;
- uzraudzības nodrošināšana;
- pamatotas maksas par pakalpojumiem noteikšanu, lai veicinātu ekonomisko attīstību.

Publisko ūdeņu pārvaldība

- Pašvaldībām jānodrošina publisko ūdeņu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, pārvaldīšanu un saglabāšanu;
- Papildus jānodrošina brīvu piekļuvi publiskajiem ūdeņiem un to brīvu lietošanu.
- LPS un VARAM sarunas
 - LSP - jāparedz pašvaldībām stabilu ikgadēju finansējumu valsts budžetā valsts īpašuma (jūras piekrastes joslas un iekšējo ūdeņu) pārvaldībai;
 - VARAM - būtu veicināma publisko ūdeņu iznomāšana, tādējādi gūstot līdzekļus, kurus varētu izlietot šo teritoriju uzturēšanā.

Iespējamie finansējuma avoti

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

Pašvaldības
finansējums

<https://lvafa.vraa.gov.lv/>

<https://www.interregeurope.eu/>

<https://www.lad.gov.lv/lv/katalogs/valsts-zivju-fonds>

<https://www.kurzemesregions.lv/en/live-lake-project-description/>

Projekts “Ezeru pārvaldība un apsaimniekošana Kurzemē un Ziemeļlietuvā” LLI – 449

- Projekta mērķis ir uzlabot ezeru resursu apsaimniekošanas un pārvaldības efektivitāti
- Projekta partneri:
 - Saldus novada pašvaldība, www.saldus.lv;
 - Dienvidkurzemes novada pašvaldība, www.dkn.lv;
 - Talsu novada pašvaldība, www.talsi.lv;
 - Ventspils novada pašvaldība, www.ventspilsnovads.lv;
 - Dabas aizsardzības pārvalde, www.daba.gov.lv;
 - Aukštaitijas aizsargājamo teritoriju direktorāts, <https://astd.lrv.lt>;
 - Žemaitijas Reģionālā parka direkcija, www.zemaitijosnp.lt.

Rezultāti

Datos balstīta vides pārvaldība

Ar ko sākt?

- Visdrīzāk nav skaidrības, ko ar ezeru iesākt
- Ļoti bieži emocijās un sajūtās balstīti priekšstati par ezeru
 - Ezers «zied»
 - Ezers aizaug ar niedrēm
 - Vajag laist vairāk zivis
 - Vajag ieviest licencēto makšķerēšanu
- Nepieciešama izpēte

Izpēte

- Esošās informācijas apkopošana
- Ekoloģiskā stāvokļa novērtējums
 - Ūdens kvalitāte
 - Zivju resursa stāvoklis
 - Hidrobūves, ūdensaugi u.c. atkarībā no situācijas

Izpētes rezultāti

- Kopīgas sarunas ar resursu lietotājiem
 - Makšķernieku, zvejnieku, atbildīgo pašvaldības darbinieku intervijas
 - Publiskās apspriedes ar visu ieinteresēto pušu dalību
- Praktiskā rīcība, uzraudzība, monitorings

Alūksnes ezera piemērs

- Pašvaldība vērsās pie pētniekiem ar jautājumu, kā paaugstināt ezera socioekonomisko vērtību
- Uzsākts pētniecības projekts 2014.gadā.
 - Ūdens kvalitātes novērtējums
 - Zivju barības bāzes novērtējums
 - Zivju resursu pētījums

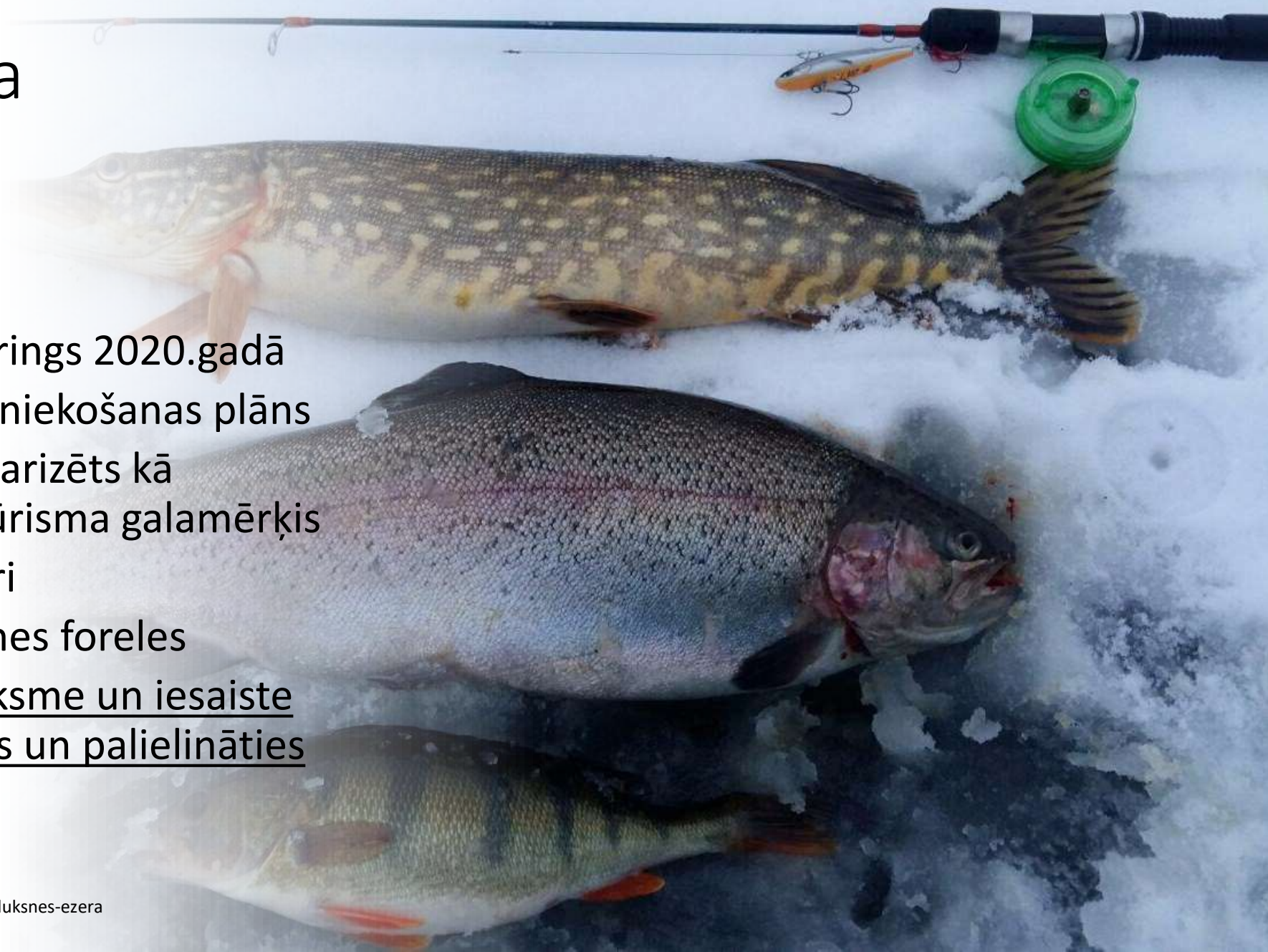

Alūksnes ezera piemērs

- Secinājumi un ieteikumi
 - Jākontrolē makšķernieku izņemto zivju apjoms – aizpildītu licenču nodošana
 - Ielaišanu jāplāno izejot no licenču datiem
 - Ieteikts saudzēt lielos asarus
 - Iespējams ielaist varavīksnes foreles, palielinot socioekonomisko vērtību

Alūksnes ezera piemērs

- Kas izdarīts?
 - Atkārtots monitorings 2020.gadā
 - Izstrādāts apsaimniekošanas plāns
 - Ezers aktīvi popularizēts kā makšķerēšanas tūrisma galamērķis
 - Tiek saudzēti asari
 - Ielaistas varavīksnes foreles
 - Sabiedrības attieksme un iesaiste turpina uzlaboties un palielināties

Uzraudzība

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Netiek nodrošināta ilgtermiņa ūdens resursu aizsardzība:

- netiek uzraudzīts, vai licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību organizētājs ir iesniedzis nepieciešamos pārskatus pašvaldībai, kā arī LAD un VVD;
- vairumā gadījumu pašvaldības nesaskaņo vai tikai formāli saskaņo licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību organizētāju pārskatus;
- pašvaldības neseko līdzī tam, vai licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību organizētāji savlaicīgi un atbilstošā apjomā ieskaita Zivju fondā līdzekļus.

Kā apsaimniekot un uzraudzīt?

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

	lestāde, aģentūra vai pagasta pārvalde	SIA	Biedrība
Carnikavas novads	X		
Daugavpils novads	X		
Engures novads	X	X	
Jūrmalas novads		X	
Kuldīgas novads	X	X	
Liepājas pilsēta	X		X
Līgatnes novads		X	
Pāvilostas novads	X		
Rēzeknes novads	X		
Smiltenes novads	X	X	
Tukuma novads	X	X	
Ventspils novads	X	X	X

Ieteikumi

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

- attīstības plānošanas dokumentu pilnveidošana;
- nepieciešamība plašāk iesaistīties ūdeņu kvalitātes uzlabošanā;
- iekšējo dokumentu un procedūru pilnveidošanu vai jaunu izstrādāšana;
- informācijas pieejamības nodrošināšana;
- uzraudzības nodrošināšana;
- pamatotas maksas par pakalpojumiem noteikšanu, lai veicinātu ekonomisko attīstību.

Linda Puncule, 20248543
saldudenu.risinajumi@gmail.com